

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 241/06-79

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. júna 2007 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti H. A., S., zastúpeného advokátom JUDr. J. H., B., ktorou namieta porušenie svojho práva byť osobne vypočutý súdom a práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Tpo 314/04 a jeho uznesením z 28. októbra 2004 a tiež porušenie svojho práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základných práv podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 8 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd postupom Okresnej prokuratúry Levice, postupom Okresného súdu Levice v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tp 7/04, ako aj postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Tpo 314/04, takto

r o z h o d o l :

1. Právo H. A. byť osobne vypočutý súdom a jeho právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Tpo 314/04 a jeho uznesením z 28. októbra 2004 porušené boli.

2. Právo H. A. na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti jeho väzby podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné práva podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 8 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd postupom Okresného súdu Levice v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tp 7/04 a postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Tpo 314/04 porušené boli.

3. H. A. priznáva finančné zadosťučinenie v sume 100 000 Sk (slovom stotisíc slovenských korún), ktoré sú mu povinní zaplatiť Okresný súd Levice v sume 50 000 Sk (päťdesiat tisíc slovenských korún) a Krajský súd v Nitre v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiat tisíc slovenských korún) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. H. A. priznáva úhradu trov konania v sume 27 938,82 Sk (slovom dvadsaťsedemtisícdeväťstotridsaťosem slovenských korún a osemdesiatdva halierov), ktoré sú povinní zaplatiť Okresný súd Levice v sume 13 969,41 Sk (slovom trinásťtisícdeväťstošesťdesiatdeväť slovenských korún a štyridsaťjeden halierov) a Krajský súd v Nitre v sume 13 969,41 Sk (slovom trinásťtisícdeväťstošesťdesiatdeväť slovenských korún a štyridsaťjeden halierov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. J. H., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 241/06-24 z 23. augusta 2006 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť H. A., S. ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. H. B., v časti, v ktorej namietal porušenie svojho práva byť osobne vypočutý súdom a práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) postupom a uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7 Tpo 314/04 z 28. októbra 2004, a v časti v ktorej namietal porušenie svojho práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a základného práva podľa čl. 8 ods. 2 listiny postupom Okresnej prokuratúry Levice (ďalej len „okresná prokuratúra“), postupom Okresného súdu Levice (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tp 7/04 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Tpo 314/04.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Leviciach z 25. novembra 2003 sp. zn. ČVS: OÚJP-514/20-LV-2003 bolo proti sťažovateľovi vznesené obvinenie pre trestný čin vydierania podľa § 235 ods. 1 a 2 písm. c) zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov v znení účinnom do 31. januára 2005.

Uznesením okresného súdu sp. zn. 3 Tp 14/03 z 11. marca 2004 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodov uvedených v § 67 ods. 1 písm. a) a c) zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok) v znení neskorších predpisov v znení účinnom do 31. decembra 2005 (ďalej len „Trestný poriadok“). Proti tomuto uzneseniu podal

sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd uznesením z 20. mája 2004 sp. zn. 7 Tpo 111/04 tak, že ju zamietol s odôvodnením, že nie je dôvodná.

V podaní zo 17. mája 2004 sťažovateľ požiadal o prepustenie z väzby na slobodu, eventuálne o nahradenie jeho väzby písomným sľubom a jeho syn Sedat Aydemir požiadal o nahradenie sťažovateľovej väzby peňažnou zárukou.

Okresný súd uznesením č. k. 1 Tp 7/04-15 z 26. júla 2004 rozhodol, že:

„- Podľa § 72 odsek 2 Trestného poriadku žiadosť obvineného H. A. (...) o prepustenie z väzby na slobodu ako nedôvodnú zamietla.

- Podľa § 73a odsek 1 Trestného poriadku peňažnú záruku zloženú obvineným vo výške 1. 000,- EUR alebo ich ekvivalentu v slovenských korunách neprijíma.

- Podľa § 73 odsek 1 písmeno b) Trestného poriadku súd písomný sľub obvineného H. A. neprijíma a obvineného naďalej ponecháva vo väzbe z dôvodov § 67 odsek 1 písmeno a) c) Trestného poriadku.”

Proti tomuto uzneseniu podal 20. septembra 2004 sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu sťažnosť. Súčasne podal sťažnosť proti uvedenému uzneseniu prostredníctvom svojho právneho zástupcu aj jeho syn S. A.

Uznesením krajského súdu z 28. októbra 2004 sp. zn. 7 Tpo 314/04 bolo rozhodnuté, že sa zrušuje výrok napadnutého uznesenia okresného súdu, ktorým súd prvého stupňa neprijal peňažnú záruku zloženú obvineným v sume 10 000 EUR alebo ich ekvivalentu v slovenských korunách.

Uznesením okresného súdu z 22. novembra 2004 sp. zn. 4 T 162/04 bol sťažovateľ prepustený z väzby na slobodu. Uznesenie o prepustení nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť 22. novembra 2004.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie svojho práva byť osobne vypočúvaný súdom podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru a základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy

a podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny, pretože okresný súd a krajský súd rozhodli na neverejnom zasadnutí a bez jeho prítomnosti. Sťažovateľ namieta, že pred súdom nemal možnosť vyjadriť sa osobne, obhajovať sa sám alebo prostredníctvom svojho obhajcu a uvádzať argumenty proti ďalšiemu trvaniu jeho väzby.

Ďalšie námietky obsiahnuté v sťažnosti sa týkali porušenia jeho práv vyplývajúcich z čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 dohovoru, čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny, a to podľa názoru sťažovateľa neopodstatnenosťou väzby pre neexistenciu skutočných dôvodov väzby.

Okrem toho sťažovateľ namietal arbitrárnosť uznesenia krajského súdu z 28. októbra 2004 sp. zn. 7 Tpo 314/04, ktorú zdôvodňuje tým, že hoci sťažnosťou z 20. septembra 2004 napadol všetky výroky uznesenia okresného súdu č. k. 1 Tp 7/04-15 z 26. júla 2004, krajský súd rozhodol iba o časti sťažnosti týkajúcej sa druhého výroku uvedeného uznesenia. Taktiež poukazuje na to, že krajský súd mu svojím postupom znemožnil dosiahnuť priaznivejšie rozhodnutie a odobral mu jeden stupeň súdneho prieskumu rozhodnutia o prepustení z väzby na záruku.

Porušenie práva byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru a základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny vidí sťažovateľ v tom, že dôvody väzby uvedené v uznesení okresného súdu z 26. júla 2004 č. k. 1 Tp 7/04-15 v spojení s uznesením krajského súdu z 20. mája 2004 sp. zn. 7 Tpo 111/04 boli iba všeobecné, paušálne a abstraktné, neberúce do úvahy konkrétne okolnosti. Okrem toho, ak boli podľa názoru sťažovateľa ponúknuté záruky jednak vo forme písomného sľubu a jednak vo forme peňažnej záruky, aby trestné stíhanie mohlo byť vedené na slobode, dôvody uvedené v uznesení okresného súdu a krajského súdu neopodstatňovali ďalšie trvanie väzby. Taktiež poukazuje na to, že nie sú známe konkrétne dôvody, prečo ponúknuté záruky neboli dostatočné na dosiahnutie účelu zaisťovacieho opatrenia. Z uvedených uznesení nevyplývajú vo vzťahu k osobe sťažovateľa žiadne konkrétne, relevantné a dostatočné dôvody pre ďalšie obmedzenie jeho osobnej slobody

a neboli ani spochybnené a vyvrátené dôvody o neexistencii dôvodov väzby uvádzané sťažovateľom.

Porušenie práva na rozhodnutie o zákonnosti väzby bez zbytočných prierahov podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru a základných práv podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a podľa čl. 8 ods. 2 listiny namieta so zdôvodnením, že od 25. mája 2004, keď bola okresnej prokuratúre doručená žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, eventuálne o nahradenie jeho väzby písomným sľubom alebo peňažnou zárukou, do 22. novembra 2004, keď bol prepustený z väzby, uplynulo takmer šesť mesiacov a uznesenie krajského súdu z 28. októbra 2004 sp. zn. 7 Tpo 314/04 mu ešte nebolo doručené. Sťažovateľ poukazuje aj na to, že nevie, kedy bol spis okresného súdu sp. zn. 1 Tp 7/04 predložený krajskému súdu a kedy bolo uznesenie krajského súdu odovzdané na poštovú prepravu.

Vzhľadom na to, že konanie o uvedených žiadostiach prebiehalo takmer šesť mesiacov, sťažovateľ uvádza, že mu bolo neoprávnene bránené opätovne požiadať o prepustenie z väzby z tých istých dôvodov, ako boli uvedené v žiadostiach, a taktiež nebolo možné kontrolovať zákonnosť väzby v mesačnej periodicite.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní prijal sťažnosť na ďalšie konanie a po jej prijatí vydal tento nález:

„1. Krajský súd v Nitre postupom a uznesením zo dňa 28. 10. 2004, sp. zn. 7 Tpo 314/04, ktorým zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu Okresného súdu v Leviciach zo dňa 26. 7. 2004, sp. zn. 1 Tp 7/04, porušil právo sťažovateľa na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru, čl. 17 ods. 1, čl. 17 ods. 2, čl. 17 ods. 5 a čl. 48 ods. 1 Ústavy SR, a čl. 8 ods. 1, čl. 8 ods. 2, čl. 8 ods. 5 a čl. 38 ods. 1 Listiny.

2. Krajský súd v Nitre postupom a uznesením zo dňa 28. 10. 2004, sp. zn. 7 Tpo 314/04, ktorým zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu Okresného súdu v Leviciach zo dňa 26. 7. 2004, sp. zn. 1 Tp 7/04, porušil právo sťažovateľa na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru, čl. 17 ods. 1, čl. 17 ods. 2 a čl. 17 ods. 5 Ústavy SR, a čl. 8 ods. 1, čl. 8 ods. 2 a čl. 8 ods. 5 Listiny.

3. *Krajský súd v Nitre postupom a uznesením zo dňa 28. 10. 2004, sp. zn. 7 Tpo 314/04, ktorým zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu Okresného súdu v Leviciach zo dňa 26. 7. 2004, sp. zn. 1 Tp 7/04, porušil právo sťažovateľa na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), čl. 5 ods. 3 a čl. 5 ods. 4 Dohovoru, čl. 17 ods. 1, čl. 17 ods. 2 a čl. 17 ods. 5 Ústavy SR, a čl. 8 ods. 1, čl. 8 ods. 2 a čl. 8 ods. 5 Listiny.*

4. *Krajský súd v Nitre postupom a uznesením zo dňa 28. 10. 2004, sp. zn. 7 Tpo 314/04, ktorým zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu Okresného súdu v Leviciach zo dňa 26. 7. 2004, sp. zn. 1 Tp 7/04, porušil právo sťažovateľa na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 a čl. 5 ods. 4 Dohovoru, čl. 17 ods. 1, čl. 17 ods. 2 a čl. 17 ods. 5 Ústavy SR, a čl. 8 ods. 1, čl. 8 ods. 2 a čl. 8 ods. 5 Listiny.*

5. *Krajský súd v Nitre postupom a uznesením zo dňa 28. 10. 2004, sp. zn. 7 Tpo 314/04, ktorým zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu Okresného súdu v Leviciach zo dňa 26. 7. 2004, sp. zn. 1 Tp 7/04, porušil právo sťažovateľa na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 Dohovoru, čl. 17 ods. 1, čl. 17 ods. 2 a čl. 17 ods. 5 Ústavy SR, a čl. 8 ods. 1, čl. 8 ods. 2 a čl. 8 ods. 5 Listiny.*

6. *Okresná prokuratúra Levice postupom, Okresný súd v Leviciach postupom a uznesením zo dňa 26. 7. 2004, sp. zn. 1 Tp 7/04 a Krajský súd v Nitre postupom a uznesením zo dňa 28. 10. 2004, sp. zn. 7 Tpo 314/04, porušili právo sťažovateľa na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru, čl. 17 ods. 2 Ústavy SR a čl. 8 ods. 2 Listiny.*

7. *Uznesenie Okresného súdu v Leviciach zo dňa 26. 7. 2004, sp. zn. 1 Tp 7/04 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre zo dňa 28. 10. 2004, sp. zn. 7 Tpo 314/04 sa zrušujú alebo*

uznesenie Krajského súdu v Nitre zo dňa 28. 10. 2004, sp. zn. 7 Tpo 314/04 sa zrušuje a Krajskému súdu v Nitre sa prikazuje, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

8. *Ústavný súd SR priznáva sťažovateľovi ako primerané finančné zadosťučinenie peňažnú sumu vo výške 10.000,- Sk, ktorú mu je povinná zaplatiť Okresná prokuratúra Levice, peňažnú sumu vo výške 200.000,- Sk, ktorú mu je povinný zaplatiť Okresný súd v Leviciach a peňažnú sumu vo výške 500.000,- Sk, ktorú mu je povinný zaplatiť Krajský súd v Nitre, to všetko do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.*

9. Okresná prokuratúra Levice, Okresný súd v Leviciach a Krajský súd v Nitre sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť trovy konania k rukám advokáta JUDr. J. H., so sídom B. do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

V podaní z 8. januára 2007 právny zástupca sťažovateľa požiadal upraviť bod 7 petitu sťažnosti nasledovne:

„Uznesenie Okresného súdu v Leviciach zo dňa 26. 7. 2004, sp. zn. 1 Tp 7/04 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre zo dňa 28. 10. 2004, sp. zn. 7 Tpo 314/04 sa zrušujú.“

Okresná prokuratúra sa k sťažnosti vyjadrila podaním z 8. januára 2007, v ktorom stručne opísala priebeh trestného konania v tejto veci a následne uviedla: *„Z tohto stručného prehľadu postupu konania v predmetnej veci vidieť, že obvinený H. A. od začiatku prípravného konania namietal prostredníctvom svojho advokáta existenciu dôvodov väzby v jeho prípade a žiadal, aby jeho trestné stíhanie bolo vedené na slobode. V ďalšom priebehu prípravného konania - 25. 5. 2004 preto podal na Okresnej prokuratúre v Leviciach žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu (alternatívne: nahradenie väzby - peňažnou zárukou a písomným sľubom) - čo je v sťažnosti označené ako žiadosť prvá, druhá, tretia.*

Pretože som týmto žiadostiam nemienil vyhovieť, odstúpil som ich Okresnému súdu v Leviciach, ktorému boli doručené 3. 6. 2004.

Uvedenú lehotu 9 dní (rátajúc tak deň doručenia tunajšej prokuratúre ako aj deň doručenia žiadostí Okresnému súdu Levice) nemožno považovať za prietáhy (ako je to uvedené na strane 14 ústavnej sťažnosti). Postupoval som podľa § 72 odsek 2 Trestného poriadku (zákona č. 141/1961 Zb. v platnom znení) - žiadosti o prepustenie z väzby som nevyhovel, ani som neprijal ponúknutú peňažnú záruku, alebo sľub obvineného a odstúpil som žiadosti na rozhodnutie súdu, najmä z týchto dôvodov:

- závažnosť spáchanej trestnej činnosti obvineného H. A., pričom nešlo o jednorazové konanie, ale o konanie trvajúce určitý čas*
- vysoký stupeň vnútorného presvedčenia, že skutku sa dopustil obvinený*

- *osoba obvineného neposkytovala dostatočné záruky, že v prípade jeho prepustenia na slobodu bude k dispozícii orgánom činným v trestnom konaní, bude sa dostavovať na predvolania.*

V nadväznosti na postup Okresnej prokuratúry v Leviciach o žiadosti o prepustenie z väzby rozhodoval Okresný súd v Leviciach uznesením č. 1 Tp 7/04 z 26. 7. 2004 tak, že ju podľa § 72 odsek 2 Trestného poriadku zamietol. Zároveň neprijal ponúknutú peňažnú záruku, ani písomný sľub obvineného.

Práve v tomto konaní a v naň nadväzujúcom konaní Krajského súdu Nitra č. 7 Tpo 314/04 vidí obvinený, interpretujúc svoje presvedčenie prostredníctvom svojho advokáta, rozsiahle porušenie svojich práv.

Nemožno však súhlasiť so záverom advokáta, že totiž podiel na zbytočných prieťahoch v konaní o preskúmaní zákonnosti pozbavenia osobnej slobody mala aj Okresná prokuratúra Levice (strana 16 ústavnej sťažnosti).

Pokiaľ sa uvádza, že od podania žiadosti Okresnej prokuratúre Levice 25. 5. 2004 do dňa prepustenia obvineného H. A. 22. 11. 2004 (kedy uznesenie Krajského súdu Nitra mu stále nebolo doručené), uplynulo takmer šesť mesiacov, potom treba pripomenúť dĺžku konania vo vzťahu k týmto žiadostiam na Okresnej prokuratúre Levice - 9 dní. Tu nemožno hovoriť o akomkoľvek podiele prokuratúry na prieťahoch v konaní.

Na záver je potrebné poukázať na to, že: Postup Okresnej prokuratúry v Leviciach vychádzal z presvedčenia o existencii konkrétnych dôvodov útekovej a preventívnej väzby u obvineného, mám za to, že k porušeniu práv obvineného, ani k bezdôvodným prieťahom v konaní nedošlo.“

Dňa 23. januára 2007 bolo ústavnému súdu na základe výzvy doručené vyjadrenie krajského súdu k sťažnosti, v ktorom predseda trestnoprávneho kolégia v úvode opísal skutočnosti zistené z obsahu trestného spisu v tejto veci a následne uviedol:

„Obvinený namieta porušenie svojho práva byť osobne vypočutý súdom podľa článku

- 5 odsek 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“)

- 17 odsek 1, odsek 2, odsek 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“)
- 8 odsek 1, odsek 2, odsek 5 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „Listina“).

Podľa § 232 Tr. por. na verejnom zasadnutí rozhoduje súd tam, kde to zákon výslovne ustanovuje.

Podľa § 240 Tr. por. na neverejnom zasadnutí rozhoduje súd tam, kde nie je zákonom predpísané, že sa rozhoduje na hlavnom pojednávaní alebo verejnom zasadnutí.

Na verejnom zasadnutí rozhoduje súd tam, kde to zákon výslovne ustanovuje.

Na verejnom zasadnutí zákon výslovne nepredpisoval konať ohľadne sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe (§ 74 odsek 1, časť prvej vety pred bodkočiarkou Tr. por.).

I napriek uvedenému, obvinenému nič nebránilo podať tunajšiemu krajskému súdu žiadosť o jeho výsluch na verejnom zasadnutí, čo tiež mohol žiadať aj v písomnom odôvodnení ním podanej sťažnosti. Ani jednu z týchto možností však nevyužil (II. ÚS 225/06).

Vychádzajúc z uvedeného, preto nemohlo byť porušené ním namietané právo byť osobne vypočutý súdom, ako aj právo na rozhodnutie o zákonnosti väzby bez zbytočných prietáhov podľa § 5 odsek 4 Dohovoru, pokiaľ ide o tunajší krajský súd.

Ďalšie, obvineným vytykané porušenia práv, ponechávam na rozhodnutie Ústavnému súdu SR. “

Okresný súd sa k sťažnosti vyjadril podaním doručeným ústavnému súdu 27. marca 2007, v ktorom okrem podrobného opisu priebehu trestného konania uviedol:

„Ako to vyplýva aj z chronológie zo spisu Okresného súdu Levice sp. zn. 1 Tp 7/04 v období od 3. 6. 2004 do 22. 11. 2004, poukazujeme na tú skutočnosť že dňa 3. 6. 2004 Okresná prokuratúra Levice podala na tunajší súd žiadosť advokáta JUDr. J. H. o prepustenie H. A. z väzby. So žiadosťou Okresná prokuratúra v Leviciach však nepripojila spis sp. zn. 3 Tp 14/03. Z toho dôvodu súd napriek tomu, že vo veci chcel konať, čomu nasvedčuje aj termín neverejného zasadnutia na deň 21. 6. 2004, tento musel byť zrušený, nakoľko nebol predložený spis OÚJP 514/20-LV/2003 spolu s návrhom 2 Pv 985/203. Súd musel zabezpečovať pripojenie kópie spisu prostredníctvom polície, ktorý bol predložený

súdu až dňa 15. 7. 2004. Nepredloženie prvopisu vyšetrovacieho spisu bolo zdôvodnené tým, že originál sa nachádza na Krajsom súde v Nitre. Súd vo veci podanej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu obv. A. H. rozhodol dňa 26. 7. 2004 na neverejnom zasadnutí. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa, že sa konalo na neverejnom zasadnutí a o veci rozhodoval senát a teda nie zákonný sudca, chcem poukázať na tú skutočnosť, že vo veci rozhodoval zákonný sudca JUDr. Š. P., ktorý rozhodoval aj o väzbe obv. A. H., teda zákonný sudca nebol odňatý sťažovateľovi pri rozhodovaní o podanej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu.

Podľa § 240 Tr. por. na neverejnom zasadnutí rozhoduje súd tam, kde nie je zákonom predpísané, že sa rozhoduje na hlavnom pojednávaní alebo verejnom zasadnutí.

Treba poukázať na tú skutočnosť, že zákonný sudca v kritickom období - august 2004 - čerpal dovolenku, ako je to v chronológii uvedené. Písomné vyhotovenie uznesenia zo strany súdu bolo vypracované dňa 13. 9. 2004, vzápätí expedované dňa 16. 9. 2004 a toto bolo doručené obhajcovi a obvinenému dňa 17. 9. 2004. Vzhľadom na to, že v osobe obvineného sa jednalo o občana tureckej národnosti, uznesenie bolo treba pretlmočiť tlmočníkom z jazyka tureckého. Vzhľadom na to, že sa jedná o jediného tlmočníka z jazyka tureckého, ktorý je činný v rámci Slovenskej republiky, pretlmočenie trvalo dlhšiu dobu. Pretlmočené uznesenie súd doručoval obvinenému do ÚVV Leopoldov dňa 13. 10. 2004, ktorý prevzal dňa 14. 10. 2004. Súd predložil spis 1 Tp 7/04 KS Nitra na rozhodnutie dňa 20. 10. 2004. S poukazom na tieto okolnosti preto nepovažujem konanie pred Okresným súdom Levice za prietáhy v konaní.

Záverom by som chcel podotknúť, že vo veci sťažovateľa napadla tr. vec na Okresný súd Levice pod sp. zn. 4 T 162/04 dňa 26. 8. 2004. O nápade veci obhajca sťažovateľa JUDr. H. mal vedomosti, nakoľko 9. 9. 2004 žiada zákonného sudcu po podaní obžaloby o zaslanie obžaloby podanej Okresnou prokuratúrou v Leviciach dňa 20. 8. 2004. Táto mu bola zaslaná dňa 20. 9. 2004 zákonným sudcom JUDr. L. B. Treba poukázať na tú skutočnosť, že v tomto štádiu konania, keď vo veci rozhodoval už iný zákonný sudca, sťažovateľ ani v jednom prípade si nepodal žiadosť o prepustenie z výkonu väzby, takto učinil až na hlavnom pojednávaní dňa 22. 11. 2004, kedy uznesením Okresného súdu Levice sp. zn. 4 T 162/04 bol prepustený na slobodu.

V súvislosti s podanou ústavnou sťažnosťou chcem ešte uviesť, že podobné námietky už sťažovateľ na Ústavný súd SR podal, o ktorej ústavnej sťažnosti rozhodoval Ústavný súd SR pod číslom II. ÚS 155/05-34. “

Sťažovateľ v podaní doručenom ústavnému súdu 8. januára 2007 prostredníctvom svojho právneho zástupcu oznámil, že súhlasí s upustením od konania verejného ústneho pojednávania v tejto veci. V podaní zároveň upravil bod 7 petitu.

Podaním doručeným ústavnému súdu 16. mája 2007 právny zástupca sťažovateľa zaujal stanovisko k vyjadreniam zostávajúcich účastníkov tohto konania a poukázal na viaceré judikáty ústavného súdu i Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“). Vo vzťahu k vyjadreniu okresnej prokuratúry uviedol, že dobu 9 dní s prihliadnutím k judikatúre v tejto oblasti *„nemožno považovať (...) za urýchlenú, keď táto predstavuje vyše polovice ešte akceptovateľného času, aby aspoň konanie na súde v prvom stupni vyhovel požiadavkám vyplývajúcim z čl. 5 ods. 4 Dohovoru“*, a navyše v predmetnej veci neboli okresnou prokuratúrou vykonané žiadne časovo náročnejšie úkony.

Právny zástupca v stanovisku k vyjadreniu okresného súdu dĺžku konania o žiadostiach sťažovateľa zo 17. mája 2004 trvajúceho viac ako štyri mesiace označil za neprimerane dlhú. Námietku okresného súdu, že zákonný sudca v relevantnom období čerpal riadnu dovolenku, označil za irelevantnú s prihliadnutím k judikatúre, podľa ktorej spôsob zabezpečenia dodržiavania ústavy a dohovoru je vecou štátneho orgánu. Ani argumentáciu týkajúcu sa zabezpečovania vyšetrovacieho spisu sp. zn. OÚJP-514/20-LV-2003 nepovažoval právny zástupca sťažovateľa za spôsobilú ospravedlniť vzniknuté prieťahy a v tejto súvislosti poukázal na judikatúru ESLP, v ktorej už vyslovil, že je *„(...) povinnosťou judikčných orgánov organizovať konanie takým spôsobom, aby mohlo vyhovieť procesným požiadavkám vyplývajúcim z čl. 5 ods. 4 Dohovoru, pretože účelom Dohovoru je chrániť nie teoretické a iluzórne práva, ale práva konkrétne a účinné (...)“* (rozsudok súdu vo veci Schöps proti Nemecku z 13. februára 2001, § 47).

V stanovisku právny zástupca sťažovateľa zároveň vyjadril právny názor vo vzťahu k rozhodovaniu zákonného sudcu, ktorý oprel o judikatúru ESLP.

K argumentácii okresného súdu súvisiacej s potrebou pretlmočenia uznesenia z 26. júla 2004 do jazyka tureckého právny zástupca sťažovateľa uviedol, že takáto povinnosť okresnému súdu nevyplýva zo žiadneho ustanovenia Trestného poriadku.

Námietka okresného súdu, podľa ktorej si sťažovateľ po podaní obžaloby nepodal žiadosť o prepustenie z výkonu väzby, je podľa právneho zástupcu sťažovateľa nenáležitá. V závere svojho stanoviska k vyjadreniu okresného súdu právny zástupca sťažovateľa uviedol, že konanie o žiadosti trvalo od 25. mája 2004 a vzhľadom na právnu úpravu § 72 ods. 2 Trestného poriadku sťažovateľ nemal možnosť požiadať o prepustenie z tých istých dôvodov, aké boli uvedené v jeho žiadostiach zo 17. mája 2004, a preto nebolo možné kontrolovať zákonnosť väzby v mesačnej periodicite.

V stanovisku k vyjadreniu krajského súdu právny zástupca sťažovateľa doplnil svoju námietku uvedenú v sťažnosti, podľa ktorej krajský súd vôbec nerozhodol o jeho sťažnosti proti prvému a tretiemu výroku uznesenia okresného súdu z 26. júla 2004.

Poukázal tiež na ustanovenia Trestného poriadku týkajúce sa žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu i ďalších trestnoprosesných inštitútov, ktorých účelom je prepustenie väzobne stíhanej osoby na slobodu (§ 72 ods. 2, § 73, § 73a Trestného poriadku). V ďalšom texte následne analýzou zákonných ustanovení vzťahujúcich sa na spôsob rozhodovania o peňažnej záruke (§ 73a ods. 1a 2, § 119 ods. 1 Trestného poriadku) dospel k záveru, podľa ktorého *„I keď Tr. por. výslovne upravuje len pozitívne rozhodnutie súdu o výške peňažnej záruky a spôsobe jej zloženia, a contrario z toho vyplýva, že i o nevyhovení návrhu na zloženie peňažnej záruky sa rozhoduje uznesením. Tomuto záveru nasvedčuje aj skutočnosť, že i o neprijatí pomúknutej záruky alebo sľubu sa vždy rozhoduje uznesením“*.

Interpretáciou uvedenou vo vyjadrení krajského súdu, podľa ktorej o peňažnej záruke nemal okresný súd rozhodovať osobitným výrokom podľa § 73a Trestného poriadku, ale mal túto ponuku posúdiť ako žiadosť obvineného o prepustenie z väzby na slobodu, by podľa právneho zástupcu sťažovateľa bola „*vždy odňatá možnosť tak obvinenému ako aj tretej osobe, ktorá navrhla zloženie peňažnej záruky za obvineného, podať proti uzneseniu sťažnosť, nakoľko sťažnosťou možno napadnúť len výrok uznesenia, nie jeho odôvodnenie, a to i napriek tomu, že Tr. por. v ustanoveniach § 141 ods. 2, § 74 ods. 1 a § 142 ods. 1 na podanie sťažnosti obvineného a tretiu osobu, ktorá navrhla zloženie peňažnej záruky za obvineného, výslovne oprávňuje*“.

Právny zástupca sťažovateľa taktiež poukázal na nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 315/06 z 15. marca 2007, v ktorom ústavný súd uviedol: „*Zákonná povinnosť nadriadeného orgánu v zmysle § 192 ods. 1 Trestného poriadku preskúmať správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, ako aj konanie predchádzajúce týmto výrokom v sebe implikovane zahŕňa povinnosť rozhodnúť o sťažnosti v rozsahu zodpovedajúcom rozsahu preskúmania napadnutého uznesenia. (...) V prípade zrušenia chybnej časti napadnutého uznesenia (oddeliteľnej od ostatných) je potrebné rozhodnúť o zostávajúcej časti sťažnosti (samozrejme pokiaľ nebola sťažnosť v tejto časti vzatá späť - § 188 Trestného poriadku) výrokom podľa § 193 ods. 1 Trestného poriadku. Táto požiadavka vyplývajúca okrem iného aj z princípu právnej istoty (jedného z atribútov právneho štátu v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy) má svoje opodstatnenie predovšetkým v prípadoch, keď neprichádza do úvahy zamietnutie sťažnosti z formálnych dôvodov, ale nadriadený orgán dospeje po preskúmaní napadnutého rozhodnutia k záveru, že sťažnosť nie je v dotknutej časti dôvodná (§ 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku). (...)“ Ústavný súd v predmetnom náleze síce posudzoval trestnoprocesné normy účinné od 1. januára 2006, avšak podľa právneho zástupcu sťažovateľa dôvody v ňom uvedené možno aplikovať i na ustanovenia Trestného poriadku.*

K námietke krajského súdu, že sťažovateľ mohol žiadať o výsluch na verejnom zasadnutí s odkazom na nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 225/06 právny zástupca sťažovateľa uviedol, že v tomto náleze ústavný súd vychádzal z právnej úpravy účinnej od

1. januára 2006 [§ 72 ods. 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok (v znení zákona č. 650/2005 Z. z.)].

Podľa právneho zástupcu sťažovateľa v rámci rozhodovania o sťažovateľovom „*vázobnom stíhaní ako celku*“ s prihliadnutím na dobu, po ktorú bol sťažovateľ vo väzbe, garancie primerané povahe pozbavenia osobnej slobody zaručené čl. 5 ods. 4 dohovoru, ktoré by mu umožnili efektívne kontrolovať zákonnosť väzby, zachované neboli.

V závere svojho podania právny zástupca sťažovateľa zároveň upravil svoju žiadosť z 8. januára 2007 ohľadom vyčíslenia trov konania. Podľa neho trovy predmetného konania spočívajú zo štyroch úkonov právnej pomoci. Príprava a prevzatie právnej pomoci vrátane prvej porady s klientom (1. úkon), spísanie sťažnosti (2. úkon), spísanie vyjadrenia z 8. januára 2001 (3. úkon) a spísanie stanoviska z 15. mája 2007 (4. úkon). Právny zástupca sťažovateľa za 3. a 4. úkon požadoval trojnásobné zvýšenie základnej tarifnej odmeny, pretože v danom prípade išlo o časovo aj odborne mimoriadne náročnú vec a k jej vybaveniu sa vyžadovala znalosť cudzieho jazyka. Trovy predmetného konania ďalej spočívali z režijného paušálu a dane z pridanej hodnoty, a to jednotlivo od okresnej prokuratúry v sume 20 871,40 Sk (trojnásobné zvýšenie základnej tarifnej odmeny žiadal vo vzťahu k okresnej prokuratúre za 3. poskytnutý úkon právnej pomoci), od okresného súdu v sume 27 941,20 Sk a od krajského súdu v sume 39 846 Sk (trojnásobné zvýšenie základnej tarifnej odmeny žiadal vo vzťahu k týmto súdom za 3. a 4. poskytnutý úkon právnej pomoci).

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde vo veci sťažnosti sťažovateľa upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. V dôsledku toho senát predmetnú sťažnosť prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti len na základe písomne podaných stanovísk účastníkov a obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu.

Sťažnosť v tejto veci pôvodne prijal 23. augusta 2006 na ďalšie konanie III. senát ústavného súdu. Dňa 22. januára 2007 skončilo funkčné obdobie sudcovi spravodajcovi, ktorému bola vec na ústavnom súde pridelená. Po schválení Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na rok 2007 a prerozdelení vecí novovymenovaným sudcom sa sudkyňou spravodajkyňou v tejto veci stala členka IV. senátu. Z uvedeného dôvodu vec prerokoval a vo veci samej rozhodol IV. senát ústavného súdu v zložení, ktoré je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

II.

Stručný prehľad doterajšieho konania o žiadostiach sťažovateľa zo 17. mája 2004 vyplýva z prehľadu, ktorý bol získaný nahliadnutím do príslušného spisu okresného súdu:

- 26. mája 2004 bola okresnej prokuratúre doručená žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu eventuálne o nahradenie väzby peňažnou zárukou a písomným sľubom,

- 3. júna 2004 bola okresnému súdu doručená žiadosť sťažovateľa zo 17. mája 2004 spolu so stanoviskom okresného prokurátora, podľa ktorého tejto žiadosti nemieni vyhovieť,

- 7. júna 2004 bolo pokynom zákonného sudcu nariadené neverejné zasadnutie na 21. jún 2004,

- 21. júna 2004 bolo zákonným sudcom zrušené nariadené neverejné zasadnutie z dôvodu nepredloženia spisu (sp. zn. ČVS: OÚJP-514/20-LV-2003) v tejto veci zo strany okresnej prokuratúry,

- 13. júla 2004 bol spísaný úradný záznam, podľa ktorého zákonný sudca v uvedený deň telefonicky požiadal o doručenie spisu v tejto veci Okresné riaditeľstvo Policajného zboru Úrad justičnej a kriminálnej polície v Leviciach,

- 15. júla 2004 bol okresnému súdu doručený vyžiadaný koncept vyšetrovacieho spisu,

- 20. júla 2004 bolo zákonným sudcom nariadené neverejné zasadnutie na 26. júl 2004,

- 26. júla 2004 bolo vydané uznesenie okresného súdu č. k. 1 Tp 7/04-15, ktorým bola žiadosť o prepustenie sťažovateľa z väzby na slobodu ako neodôvodnená zamietnutá, a peňažná záruka aj písomný sľub sťažovateľa neboli prijaté (doručené sťažovateľovi i jeho právnomu zástupcovi 17. septembra 2004 a okresnej prokuratúre 20. septembra 2004),
 - 17. septembra 2004 bol okresným súdom vyhotovený list, ktorým požiadal tlmočníka o preklad uznesenia z 26. júla 2004 (doručený tlmočníkovi 1. októbra 2004),
 - 21. septembra 2004 bola okresnému súdu doručená sťažnosť proti uzneseniu z 26. júla 2004 (následne doručená okresnej prokuratúre 20. septembra 2004),
 - 11. septembra 2004 bolo okresnému súdu doručené podanie sťažovateľa, ktorým doplnil dôvody podanej sťažnosti proti uzneseniu z 26. júla 2004 (toto podanie následne bolo doručené okresnej prokuratúre 24. septembra 2004),
 - v prílohe podania tlmočníka z 11. októbra 2004 bolo okresnému súdu doručené (doručená písomnosť bola bez pečiatky podateľne s dátumom jej prijatia) preložené uznesenie z 26. júla 2004,
 - 13. októbra 2004 bol vydaný pokyn zákonného sudcu na doručenie preloženého uznesenia sťažovateľovi (doručené 14. októbra 2004),
 - 22. októbra 2004 bol doručený spis spolu s predkladacou správou krajskému súdu a v ten istý deň zákonný sudca pokynom nariadil neverejné zasadnutie v tejto veci na 26. október 2004,
 - 28. októbra 2004 krajský súd v predmetnej veci rozhodol uznesením sp. zn. 7 T 314/04, ktorým zrušil výrok napadnutého uznesenia, ktorým neprijal peňažnú záruku zloženú sťažovateľom alebo jej ekvivalent v slovenských korunách,
 - 9. decembra 2004 bolo okresnému súdu doručené uznesenie krajského súdu spolu so spisom v tejto veci,
 - 15. decembra 2004 bol vydaný pokyn zákonného sudcu na doručenie uznesenia krajského súdu (právnomu zástupcovi sťažovateľa doručené 20. decembra 2004 a okresnej prokuratúre 17. decembra 2004),
 - 1. februára 2005 bol spísaný úradný záznam, podľa ktorého bola trestná vec sťažovateľa právoplatne skončená 22. novembra 2004.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy:

1. Osobná sloboda sa zaručuje.

2. Nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

5. Do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom:

c) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní.

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenia sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny:

1. Osobná sloboda je zaručená.
2. Nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak než z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len preto, že nie je schopný dodržať zmluvný záväzok.
5. Do väzby možno vziať iba z dôvodov a na dobu ustanovenú zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

V zmysle osobitnej právnej úpravy konania pred ústavným súdom obsiahnutej v § 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde vymedzí ústavný súd predmet konania o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy vo veci samej výrokom uznesenia o prijatí návrhu. Táto právna úprava teda nepripúšťa zmenu predmetu konania o prijatej sťažnosti (ani okruhu účastníkov) v merite veci po jej predbežnom prerokovaní (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 6/02).

Z uvedených dôvodov prerokoval ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v rozsahu, v ktorom bola prijatá na ďalšie konanie uznesením č. k. III. ÚS 241/06-24 z 23. augusta 2006. Návrhom právneho zástupcu sťažovateľa na zmenu petitu uvedenom v jeho podaní z 8. januára 2006 sa nezaoberal.

1. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 dohovoru, podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny postupom a uznesením krajského súdu sp. zn. 7 Tpo 314/04 z 28. októbra 2004

1.1 Sťažovateľ namieta porušenie svojho práva byť osobne vypočutý súdom podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru a základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny, ku ktorým malo dôjsť tým, že krajský súd o jeho sťažnosti rozhodol na

neverejnem zasadnutí a bez jeho prítomnosti. V sťažnosti poukazuje sťažovateľ aj na to, že nemal možnosť osobne sa pred súdom vyjadriť, obhajovať sa sám alebo prostredníctvom svojho obhajcu a uvádzať argumenty proti ďalšiemu trvaniu jeho väzby.

Požiadavky práva na preskúmanie zákonnosti väzby a rozhodnutie o nej sú obsiahnuté v čl. 17 ods. 5 ústavy, ako i v čl. 5 ods. 4 dohovoru (ktoré sa vzťahujú aj na konanie o predĺžení väzby) a sú definované v niekoľkoročnej judikatúre ESLP, ktorou sa pri svojej rozhodovacej činnosti riadi i ústavný súd.

Účelom čl. 5 ods. 4 dohovoru je zabezpečiť osobám zatknutým alebo inak pozbaveným osobnej slobody právo iniciovať konanie, ktorého predmetom je preskúmanie zákonnosti opatrenia, ktorým boli slobody pozbavené. O zákonnosti takéhoto opatrenia musí rozhodovať súdny orgán, t. j. orgán spĺňajúci podmienku nezávislosti a nestrannosti. Samotné konanie podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru (ktorého predmetom je preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody dotknutej osoby) musí mať charakter súdneho konania, ktoré okrem inštitucionálnych záruk nezávislosti a nestrannosti orgánu rozhodujúceho vo veci musí poskytovať garancie procesnej povahy primerané povahe pozbavenia osobnej slobody dotknutej osoby v konkrétnom prípade (napr. rozsudok ESLP z 28. októbra 1998 vo veci Assenov a iní c. Bulharsko, rozsudok ESLP z 19. októbra 2000 vo veci Wloch c. Poľsko). Tieto záruky nemusia byť vždy nevyhnutne rovnaké ako procesné garancie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 dohovoru týkajúceho sa rozhodovania vo veci samej (o oprávnenosti trestného obvinenia proti dotknutej osobe). Ak je dotknutá osoba pozbavená osobnej slobody podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, musí byť vypočutá. Vždy musí byť zaručená kontradiktórnosť konania a rovnosť zbraní (napr. rozsudok ESLP z 25. marca 1999 vo veci Nikolova c. Bulharsko). V každom prípade však musí mať osoba vo väzbe možnosť predložiť argumenty a dôvody proti svojmu ponechaniu vo väzbe.

Z ustanovenia čl. 154c ods. 1 ústavy možno vyvodiť, že medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd.

Z toho vyplýva, že ustanovenie čl. 5 ods. 4 dohovoru vzhľadom na jeho výklad zo strany ESLP poskytuje väčší rozsah ochrany základného práva na osobnú slobodu v súvislosti s právom obvineného byť vypočutý súdom pri rozhodovaní o žiadosti o prepustenie z väzby, ako aj rozhodovaní o predĺžení trvania väzby, ako vnútroštátna právna úprava. Preto bolo povinnosťou krajského súdu v takejto situácii aplikovať čl. 5 ods. 4 dohovoru namiesto príslušných ustanovení Trestného poriadku. Na túto skutočnosť upozornil ústavný súd už aj v náleze sp. zn. III. ÚS 79/02 (mutatis mutandis tiež napr. II. ÚS 315/06), keď o. i. uviedol, že nie je len povinnosťou ústavného súdu ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti dodržiavať vo svojej činnosti medzinárodné zmluvy, ktorými je Slovenská republika viazaná, ale túto povinnosť majú aj všeobecné sudy ako primárni ochrancovia ústavnosti vrátane povinnosti rešpektovať dohovor pri preskúmvaní zákonnosti väzby.

Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľ plne využil svoje právo predložiť v jeho veci rozhodujúcemu súdu argumenty a dôvody proti svojmu ponechaniu vo väzbe, keďže prostredníctvom svojho obhajcu podal skutkovo i právne vyčerpávajúcu, veľmi obsažnú a kvalifikovanú žiadosť o prepustenie z väzby (žiadosť zo 17. mája 2004). Rovnakým spôsobom sa vyjadril aj v opravnom konaní (sťažnosť z 20. septembra 2004).

Požiadavka kontradiktórnosti konania však v sebe zahŕňa nielen právo oznámiť argumenty a dôkazy nevyhnutné na podporu úspešnosti v tomto prípade žiadosti sťažovateľa o prepustenie na slobodu, ale aj právo oboznámiť sa a vyjadriť sa ku všetkým predloženým dôkazom alebo stanoviskám v spise s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu.

Vzhľadom na požiadavku dodržania kontradiktórnosti konania je v tejto veci významná skutočnosť, že sťažovateľovi nebolo doručené stanovisko okresnej prokuratúry v súvislosti s jeho žiadosťou o prepustenie z väzby. Stanovisko druhej strany v predmetnom konaní sťažovateľovi nebolo predložené aj napriek tomu, že krajský súd o jeho žiadosti rozhodoval na neverejnom zasadnutí, a sťažovateľ sa nemal možnosť s ním oboznámiť ani sa k nemu vyjadriť.

Ústavný súd považuje v tejto súvislosti za potrebné poukázať na to, že právo účastníkov konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných účastníkov treba považovať za súčasť práva na spravodlivý proces, ale aj minimálnych procesných garancií, ktoré musia byť zachované aj v konaní podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru. Pritom nie je podstatné, či ide o podanie skutkovo a právne významné alebo bezvýznamné, pretože túto skutočnosť posudzuje výlučne druhý účastník konania. Ten rozhodne o tom, aké stanovisko zaujme (*mutatis mutandis* I. ÚS 230/03). Porušenie tohto práva treba považovať za porušenie práva na spravodlivý súdny proces, ktoré musí byť dodržiavané nielen v konaní vo veci samej, ale aj v rámci preskúmania dôvodnosti väzby. Porušenie tohto práva nadobúda na význame v danom konkrétnom prípade aj tým, že všeobecné súdy sťažovateľa osobne nevypočuli v súvislosti s rozhodovaním o jeho žiadosti.

Vo vzťahu k tvrdeniu krajského súdu, že sťažovateľ mohol žiadať o výsluch na verejnom zasadnutí s odkazom na nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 225/06 z 8. novembra 2006, ústavný súd rovnako ako právny zástupca sťažovateľa v podaní z 15. mája 2007 poukazuje na skutočnosť, že v tomto náleze ústavný súd rozhodoval o konaní, ktorého priebeh sa riadil podľa Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006.

Ústavný súd vzhľadom na uvedené skutočnosti dospel k záveru, že porušením zásady kontradiktórnosti konania došlo k porušeniu čl. 5 ods. 4 dohovoru, ako aj čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny.

1.2 Sťažovateľ v súvislosti s namietaným porušením práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 dohovoru a základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny poukazuje predovšetkým na to, že dôvodné podozrenie, že osoba, ktorá bola pozbavená slobody väzbou, spáchala trestný čin, nepostačuje na jej ďalšie držanie vo väzbe. Po uplynutí určitého času, pokiaľ má väzba trvať naďalej, musí prísť iný významný a dostatočný dôvod alebo dôvody odôvodňujúce jej trvanie, a navyše musí byť preukázané, že kompetentné orgány postupujú vo veci s osobitnou starostlivosťou.

Ďalej uviedol, že dôvody uvedené v uzneseniach okresného súdu a krajského súdu neopodstatňovali ďalšie trvanie jeho väzby a že z uvedených rozhodnutí nie je zrejmé, z akých konkrétnych dôvodov nie sú ponúknuté záruky dostatočné na dosiahnutie účelu zaisťovacieho opatrenia, ktorým je jeho väzba. Sťažovateľ znova zdôrazňuje, že z uvedených rozhodnutí nevyplýva, na základe akých konkrétnych dôkazov dospel v jeho veci rozhodujúci súd k záveru o existencii skutočností odôvodňujúcich jeho väzbu.

Rozhodnutie krajského súdu je podľa neho arbitrárne aj vzhľadom na skutočnosť, že svojou sťažnosťou napadol všetky výroky uznesenia okresného súdu z 26. júla 2004, avšak krajský súd rozhodol vo svojom rozhodnutí iba o časti sťažnosti týkajúcej sa druhého výroku uvedeného uznesenia.

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 154 ods. 4 ústavy v znení platnom v rozhodujúcom čase).

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (pozri rozhodnutie I. ÚS 13/00 a v ňom citovanú predchádzajúcu judikatúru).

Právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd rozhodol o zákonnosti väzby – ako súčasť práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy – ústavný súd vyvodil už v predchádzajúcej rozhodovacej činnosti s odvolaním sa predovšetkým na judikatúru ESLP vo vzťahu k čl. 5 ods. 4 dohovoru.

Ústavný súd v náleze sp. zn. III. ÚS 38/01 uviedol, že „obsahom základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy je aj oprávnenie trestne stíhanej osoby, aby súd rozhodujúci o jej väzbe skúmal významné skutočnosti pre a proti väzbe vrátane možnosti nahradiť ju zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou...“ V náleze sp. zn. III. ÚS 79/02 zase zdôraznil, že v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru je osoba vo väzbe oprávnená na preskúmanie procesných a hmotných podmienok, ktoré sú potrebné pre „zákonnosť“ tejto väzby v zmysle dohovoru. Požiadavka preskúmať hmotné podmienky pritom znamená povinnosť preskúmať okolnosti svedčiace pre väzbu a proti väzbe a rozhodnúť, s poukazom na právne kritériá, či sú dané dôvody opodstatňujúce väzbu, ako aj prepustiť osobu na slobodu, pokiaľ také dôvody neexistujú.

Medzi požiadavky preskúmania zákonnosti väzby a rozhodnutia o nej podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru tiež patria:

- účinná kontrola zákonnosti väzby (rozsudok ESLP z 10. októbra 2000 vo veci Grauzinis v. Litva, No. 37 975/97),
- podstatné opatrenie, ktoré zabezpečí jedincovi procesnú spravodlivosť („substantial measure of procedural justice“; rozsudok ESLP z 20. júna 2002 vo veci Al-Nashif and others v. Bulharsko, No. 50 963/99),
- vzhľadom na dramatický vplyv pozbavenia slobody na základné práva jedinca konanie podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru musí v zásade spĺňať základné požiadavky spravodlivého konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (rozsudok ESLP z 13. februára 2001 vo veci Garcia Alva v. Nemecko, No. 23 541/94), pričom princíp spravodlivosti („fairness“) v zmysle ostatne označeného článku zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné dôvody (rozhodnutie ESLP o prijateľnosti sťažnosti z 26. februára 2002 vo veci Bufferne v. Francúzsko, No. 54 367/00),

- primeraná odpoveď súdu („adequate judicial response“; rozsudok ESLP vo veci Grauslys v. Litva, No. 36 743/97).

Podľa § 67 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak sú tu konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú obavu, že ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť hneď zistiť, ak nemá stále bydlisko.

Podľa § 67 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak sú tu konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú obavu, že bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

Podľa § 71 ods. 2 Trestného poriadku obvinený má právo kedykoľvek žiadať o prepustenie na slobodu. Ak v prípravnom konaní prokurátor takej žiadosti nevyhoví, predloží ju bez meškania súdu. O takej žiadosti sa musí neodkladne rozhodnúť. Ak sa žiadosť zamietla, môže ju obvinený, ak v nej neuvedie iné dôvody, opakovať až po uplynutí štrnástich dní od právoplatnosti rozhodnutia.

Podľa § 74 ods. 1 Trestného poriadku proti rozhodnutiu o väzbe vrátane rozhodnutia o návrhu na predĺženie väzby je prípustná sťažnosť (...).

V zmysle § 134 ods. 2 Trestného poriadku je potrebné v odôvodnení uznesenia, ak to prichádza do úvahy podľa povahy veci, najmä uviesť skutočnosti, ktoré boli vzaté za dokázané, dôkazy, o ktoré sa skutkové zistenia opierajú, úvahy, ktorými sa rozhodujúci orgán spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, ako aj právne úvahy, na podklade ktorých posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona.

Podľa § 147 ods. 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

- a) správnosť všetkých výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým môže sťažovateľ podať sťažnosť, a
- b) konanie predchádzajúce napadnutému uzneseniu.

Okresný súd uznesením sp. zn. 1 Tp 7/04 z 26. júla 2004 zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu a neprijal jeho peňažnú záruku a písomný sľub s tým, že sú u neho naďalej dané dôvody väzby uvedené v § 67 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku. Sťažovateľ podal proti tomuto uzneseniu z 20. septembra 2004 sťažnosť, pretože podľa neho v prípade jeho osoby dôvody útekovej a ani preventívnej väzby neexistovali.

Krajský súd napadnutým uznesením sp. zn. 7 Tpo 314/04 z 28. októbra 2004 podľa § 149 ods. 1 a 3 Trestného poriadku zrušil výrok napadnutého uznesenia, ktorým okresný súd podľa § 73a ods. 1 Trestného poriadku neprijal peňažnú záruku zloženú obvineným v sume 10 000 EUR alebo ich ekvivalentu v slovenských korunách.

Predmetom posúdenia ústavného súdu je preto otázka, či krajský súd pri preskúmaní a rozhodnutí o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu z 26. júla 2004 postupoval v súlade s požiadavkami kladenými na „rozhodovanie o zákonnosti väzby“, to znamená, či rešpektoval sťažovateľom nastolené „právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd... rozhodol o zákonnosti väzby“.

Pri preskúmaní rozhodnutia krajského súdu ústavný súd zistil, že krajský súd v úvode odôvodnenia svojho uznesenia z 28. októbra 2004 stručne zosumarizoval dôvody uvedené v sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu z 26. júla 2004 smerujúce proti všetkým výrokom napadnutého uznesenia.

Vo vzťahu k označeniu konkrétnych skutočností zakladajúcich dôvody väzby sťažovateľa krajský súd len všeobecne poukázal na rozhodnutia súdu prvého a druhého stupňa, ktorými bolo dovtedy rozhodované o väzbe sťažovateľa v prípravnom konaní. Tieto dôvody podľa krajského súdu „v nezmenenom rozsahu trvajú aj v tomto období trestného

stíhania a to i napriek ďalším dôkazom, vykonaným po jeho vzatí do väzby.“ V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že aj rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 7 Tpo 111/04 z 20. mája 2004 o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu o vzatí do väzby, na ktoré krajský súd poukazuje vo svojom rozhodnutí z 28. októbra 2004, bolo zrušené nálezom ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 155/05 z 15. februára 2006 pre porušenie práv sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 8 ods. 2 a 5 listiny, pričom odôvodnenie napadnutého uznesenia v ňom ústavný súd zhodnotil ako „*neprimerane stručné a príliš formalistické*“. Z uvedeného je zrejmé, že vymedzenie konkrétnych skutočností zakladajúcich dôvody väzby sťažovateľa len s odvolaním sa na predchádzajúce rozhodnutia v tejto veci týkajúce sa jeho väzby nemožno považovať za naplnenie § 134 Trestného poriadku, podľa ktorého má súd v rozhodnutí uviesť najmä „... skutočnosti, ktoré boli vzaté za dokázané, dôkazy, o ktoré sa skutkové zistenia opierajú...“.

Krajský súd navyše v odôvodnení napadnutého rozhodnutia okrem zhodnotenia obsahu sťažnosti sťažovateľa, z ktorého vyvodil, že v sťažnosti nebolo spochybnené dôvodné podozrenie sťažovateľa, že trestný čin, z ktorého bol obvinený, spáchal, a že v nej neboli uvedené ani žiadne také okolnosti, z ktorých by bolo možné vyvodiť záver, že dôvody väzby sťažovateľa pominuli, na námietky sťažovateľa fakticky nereagoval. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa obmedzil na citáciu zákonných ustanovení a vyjadrení súhlasu s napadnutým rozhodnutím okresného súdu, avšak bez uvedenia konkrétnych skutkových okolností, z ktorých vychádzal a spôsobu, ktorým k takýmto záverom dospel, resp. spôsobu akým sa s argumentáciou sťažovateľa v jeho sťažnosti vysporiadal.

Aj v prípade tvrdenia sťažovateľa týkajúceho sa arbitrárnosti rozhodnutia krajského súdu, pretože rozhodol vo svojom rozhodnutí iba o časti sťažnosti týkajúcej sa druhého výroku uznesenia okresného súdu, sa ústavný súd stotožnil s argumentáciou právneho zástupcu sťažovateľa uvedenou v jeho podaní z 15. mája 2007.

Krajský súd pri vydaní uznesenia z 28. októbra 2004 aplikoval extenzívny výklad § 149 ods. 3 v spojení s § 149 ods. 1 Trestného poriadku, ktorý vzhľadom na nevyhnutnosť

zachovania princípu právnej istoty aj pri vydávaní rozhodnutia odvolacieho súdu o sťažnosti nemožno považovať za ústavne súladný.

Keďže v relevantných ustanoveniach Trestného poriadku nedošlo prijatím nového Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006 k žiadnym zásadným zmenám, ústavný súd v tomto prípade plne poukazuje na svoju argumentáciu obsiahnutú v už citovanom odôvodnení nálezu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 315/06 z 15. marca 2007, podľa ktorej aj v prípade zrušenia chybnej časti napadnutého uznesenia (oddeliteľnej od ostatných) je potrebné rozhodnúť o zostávajúcej časti sťažnosti (samozrejme pokiaľ nebola sťažnosť v tejto časti vzatá späť) výrokom.

Z uvedeného vyplýva, že krajský súd, ktorý rozhodoval o sťažovateľom podanej sťažnosti, mal vo výrokovej časti svojho rozhodnutia výslovne rozhodnúť „o potvrdení rozhodnutia“ okresného súdu v zostávajúcich dvoch výrokoch týkajúcich sa zamietnutia žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu a neprijatia písomného sľubu sťažovateľa tým, že by v príslušnej časti sťažnosť proti tomuto rozhodnutiu zamietol podľa § 148 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pokiaľ by dospel k záveru, že nie je dôvodná.

Ústavný súd už v rámci svojej rozhodovacej činnosti vyslovil, že „Keď sa súd rozhodujúci o sťažnosti proti uzneseniu o vzatí do väzby nevysporiada s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa adekvátne a preskúmateľne alebo nekonštatuje irelevantnosť jeho právnej argumentácie, poruší právo sťažovateľa podať návrh na konanie, v ktorom by súd rozhodol o zákonnosti väzby, vyplývajúce z čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy“ (III. ÚS 135/04).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že postupom a uznesením krajského súdu sp. zn. 7 Tpo 314/04 z 28. októbra 2004 došlo k porušeniu sťažovateľových práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 dohovoru, podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny.

2. K namietanému porušeniu práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru a základných práv podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a podľa čl. 8 ods. 2 listiny postupom okresnej prokuratúry, postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tp 7/04 a postupom krajského súdu v konaní vedenom sp. zn. 7 Tpo 314/04

Požiadavku neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby ustanovuje výslovne § 72 ods. 2 Trestného poriadku, v ktorom sa uvádza, že „o takej žiadosti sa musí neodkladne rozhodnúť“.

V náleze sp. zn. III. ÚS 7/00, v ktorom sa ústavný súd zaoberal požiadavkou urýchlenosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby aj z hľadiska čl. 5 ods. 4 dohovoru, okrem iného uviedol, že aj keď sa jednotlivé lehoty z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchlenosti posudzujú podľa všetkých okolností prípadu, spravidla lehoty rátané na mesiace sú príliš dlhé a nevyhovujú požiadavke rýchlosti (obdobne pozri aj I. ÚS 18/03).

Požiadavke neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (III. ÚS 255/03).

Podľa zistenia ústavného súdu rozhodovanie okresnej prokuratúry o žiadostiach sťažovateľa zo 17. mája 2004 trvalo 9 dní (od 26. mája 2004 do 3. júna 2004). S prihliadnutím na skutočnosť, že okresná prokuratúra mala po doručení žiadostí zo 17. mája 2004 povinnosť ich preskúmať, konfrontovať ich s príslušným spisovým materiálom vo veci sťažovateľa a následne podľa § 72 Trestného poriadku rozhodnúť o spôsobe ďalšieho postupu v tejto veci, doba 9 dní podľa ústavného súdu nie je takou dobou, ktorej uplynutie vzhľadom na rozhodovacie právomoci okresnej prokuratúry podľa § 72 Trestného poriadku by bolo možné považovať za dobu v rozpore s požiadavkou

urýchleného rozhodovania o žiadostiach sťažovateľa, a preto v tejto časti ústavný súd sťažnosti nevyhovel.

Keďže konanie okresného súdu o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby (od prijatia žiadosti až po predloženie spisu krajskému súdu na rozhodnutie o podanej sťažnosti sťažovateľa) trvalo spolu viac ako 4 mesiace (137 dní) a konanie krajského súdu (od doručenia spisu až po doručenie rozhodnutia krajského súdu spisu vo veci späť okresnému súdu) 41 dní, znamená to, že celková doba konania o žiadosti sťažovateľa o prepustenie na slobodu trvala takmer pol roka.

Z judikatúry ESLP vyplýva, že väzba má mať striktné obmedzené trvanie, a preto má byť zaručená možnosť jej kontroly v krátkych intervaloch. V texte čl. 5 ods. 4 dohovoru použitý anglický výraz „speedily“ a francúzsky výraz „à bref délai“ (v slovenskom preklade „urýchlene“) jasne indikuje, čo musí byť v danom prípade hlavným predmetom záujmu. Aké časové obdobia sú akceptovateľné a aké nie, závisí od konkrétnych okolností (Bezichieri z roku 1989, A-164, § 21, Neumeister z roku 1968, A-8, § 24 a Sanchez – Reisse z roku 1986, A-107, § 55).

Vo veci M. F. sp. zn. III. ÚS 255/03 zo 14. januára 2004 ústavný súd vyslovil, že požiadavke neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne.

Z judikatúry ESLP i ústavného súdu (napr. rozhodnutie ESLP vo veci Kamasinski c/a Rakúsko z 19. decembra 1989, Annuaire, č. 168; IV. ÚS 144/03) vyplýva, že aplikácia práva na bezplatného tlmočníka podľa čl. 6 ods. 3 písm. e) dohovoru (podľa čl. 47 ods. 4 v spojení s čl. 47 ods. 2 ústavy) požaduje, aby obvinenému bolo umožnené vedieť, z čoho je obvinený, a brániť sa proti tomu, najmä predniesť pred súdom vlastnú verziu udalosti, toto právo však nevyžaduje písomný preklad všetkých listín súvisiacich s konaním.

O zabezpečenie prekladu rozhodnutia z 26. júla 2004 v tomto konaní nepožiadala sťažovateľ ako obvinený a ani jeho právny zástupca. Vzhľadom na uvedené ústavný súd neprihliadol ani k argumentácii sťažovateľa, v rámci ktorej poukazoval na predĺženie posudzovaného konania v dôsledku potreby zabezpečenia preloženia rozhodnutia okresného súdu.

Argumentáciu okresného súdu súvisiacu s dovolenkou zákonného sudcu a zabezpečovaním podkladov pre svoje rozhodnutie považuje ústavný súd aj s prihliadnutím k svojej doterajšej judikatúre za právne irelevantnú (napr. I. ÚS 127/04, I. ÚS 156/02).

S ohľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že oba sudy zúčastnené na rozhodovaní o žiadostiach sťažovateľa zo 17. mája 2004 porušili svojím postupom v predmetnej veci základné právo sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, základné právo podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny a právo na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru.

IV.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal tiež toho, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu a prikázal mu, aby ho prepustil na slobodu. Ústavný súd v tejto súvislosti zistil, že v čase rozhodovania ústavného súdu sťažovateľ už bol na základe uznesenia okresného súdu sp. zn. 4 T 162/04 z 22. novembra 2004 prepustený z väzby na slobodu. Za týchto okolností sa stalo rozhodovanie o tejto časti jeho návrhu sťažovateľa bezpredmetným.

Sťažovateľ žiadal aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia spolu v sume 710 000 Sk, ktoré mu majú zaplatiť okresná prokuratúra (10 000 Sk), okresný súd (200 000 Sk) a krajský súd (500 000 Sk) z dôvodov uvedených v sťažnosti.

Podľa názoru ústavného súdu priznanie primeraného finančného zadosťučinenia prichádza do úvahy predovšetkým v tých prípadoch, keď porušenie základného práva alebo

slobody nie je už možné napraviť. To znamená, že neprichádza do úvahy zrušenie rozhodnutia alebo opatrenia, resp. uvedenie do pôvodného stavu (I. ÚS 15/02, I. ÚS 87/04).

Ústavný súd považoval za adekvátne priznanie finančného zadosťučinenia v sume 100 000 Sk. Prihliadol pritom na intenzitu porušovania sťažovateľom označených práv.

Ústavný súd napokon podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol aj o úhrade trov konania, ktoré sťažovateľovi vznikli v súvislosti s jeho zastupovaním v konaní pred ústavným súdom advokátom JUDr. J. H., a priznal sťažovateľovi úhradu trov konania v sume 5 002 Sk za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2005 (2 x 2 501 Sk), úhradu trov konania v sume 17 820 Sk za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2007 trojnásobne zvýšené z dôvodu časovej náročnosti potrebnej k vykonaniu predmetných úkonov a nevyhnutnosti znalosti cudzieho jazyka k vybaveniu tejto veci podľa § 11 ods. 2 v spojení s § 13 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (2 x 2 970 Sk x 3) a režijný paušál ku každému vykonanému úkonu právnej služby (2 x 150 Sk + 2 x 178 Sk). Keďže advokát je platcom dane z pridanej hodnoty, uvedená suma bola zvýšená o 19 % daň z pridanej hodnoty na sumu 27 938,82 Sk.

Ústavný súd vzhľadom na mieru, ktorou okresný súd a krajský súd prispeli k porušeniu práv sťažovateľa v preskúvanom konaní vo výroku prikázal uhradiť trovy konania sťažovateľa na účet právneho zástupcu, a to okresnému súdu v sume 13 969,41 Sk a krajskému súdu v sume 13 969,41 Sk.

Vo zvyšnej časti uplatnenému nároku na priznanie trov konania v sťažnosti sťažovateľa nevyhovelo.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. júna 2007